HZ. İSA'NIN NÜZÛLÜ

MUHAMMED ENVER ŞAH
EL-KEŞMÎRÎ

Yayına Hazırlayan
ABDULFETTÂH EBÛ GUDDE

Çeviren
SELAHATTİN YILDIRIM
SERKAN DEMİR

TAKDİM

TAKDİM
30

© MAK GRUP MEDYA PRO. REK. YAY. A.Ş.
Abdulfettâh Ebû Gudde kitaplarının bütün yayın hakları saklıdır.
Türçedeki tüm yayın hakları TAKDİM'e aittir.
Kaynak gösterilerek yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının
yazılı izni alınmadan hiçbir şekilde ve hiçbir yolla çoğaltılamaz.

ABDULFETTÂH EBÛ GUDDE KİTAPLIĞI 26

HZ. İSA'NIN NÜZÛLÜ
MUHAMMED ENVER ŞAH EL-KEŞMÎRÎ

Yayına Hazırlayan
ABDULFETTÂH EBÛ GUDDE

Tertip ve Düzenleme
MUHAMMED ŞEFÎ' DİYOBENDÎ

Arapça Adı
ET-TASRÎH BİMÂ TEVÂTERA FÎ NUZÛLİ'L-MESÎH

Çevirenler
SELAHATTİN YILDIRIM - SERKAN DEMİR

Abdulfettâh Ebû Gudde Kitaplığı Editörü
ENBİYA YILDIRIM

Baskı:
AYRINTI BASIM YAY. VE MAT. HİZ. SAN. TİC. A.Ş.
MATBAA SERTİFİKA NO: 49599

1. Baskı:
KASIM 2021

Sertifika No: 44396

ISBN 978-625-7251-10-5

İletişim Adresleri

Kırkpınar Sk. 5/4 Çankaya Ankara
www.takdimkitap.com
tel.: 0312. 439 01 69
bilgi@takdimkitap.com

HZ. İSA'NIN NÜZÛLÜ

MUHAMMED ENVER ŞAH EL-KEŞMÎRÎ

Tertip ve Düzenleme
MUHAMMED ŞEFÎ' DİYOBENDÎ

Yayına Hazırlayan
ABDULFETTÂH EBÛ GUDDE

Çevirenler
SELAHATTİN YILDIRIM
SERKAN DEMİR

TAKDİM

MUHAMMED ENVER ŞÂH HÜSEYNÎ KEŞMÎRÎ (ö. 1933)

1875 yılında Keşmir-Vodvân'da doğdu. İlk eğitimini babasından aldıktan sonra başta Dârülulûm-i Diyobend olmak üzere muhtelif medreselerde ilim tahsil etti. 1896 yılında Dârülulûm medresesinden mezun oldu. İlk olarak Delhi'deki Medrese-i Abdürrab'da dersler verdi. Daha sonra Medrese-i Emîniyye'yi kurdu. 1901'de Keşmir'e gitti, ıslah ve eğitim çalışmaları için Medrese-i Feyz-i Âm'ı tesis etti. 1905 yılında hac için Mekke'ye gitti. Oradan Medine'ye geçip çeşitli kütüphanelerde el yazmaları üzerinde çalıştı. Hicaz'dan döndükten sonra Medrese-i Feyz-i Âm'da öğretim faaliyetine devam etti. Hocası Şeyhülhind'in talebi üzerine Dârülulûm medresesinde hocalığa başladı ve 1915 yılında buranın yönetimini üstlendi. 1927-1931 yılları arasında ilmi çalışmalarına Dabil'deki Câmia-i İslâmiyye'de devam etti. 1933 yılında Diyobend'e vefat etti. Eserleri arasında *Feyzü'l-bârî alâ Sahîhi'l-Buhârî*, *Ma'ârifü's-Sünen: Şerhu Süneni't-Tirmizî* ve *el-Arfü'ş-şezî 'alâ Câmi'i't-Tirmizî* adlı kitaplar yer almaktadır.

MUHAMMED ŞEFÎ' DİYOBENDÎ (ö. 1976)

Keşmîrî'nin önemli öğrencilerden biri olan Muhammed Şefî' 1897 yılında Diyobend'de doğdu. Küçük yaşta Dârülulûm-i Diyobend'de eğitimine başladı ve 1917'de medrese tahsilini tamamladı. Mezuniyetinin ardından Dârülulûm-i Diyobend'de müderrisliğe başladı ve kısa zamanda birinci dereceden müderrisliğe yükseldi. 1943 yılına kadar burada çeşitli dersler okuttu. Hindistan'ın bölünmesinin ardından Pakistan'a göç ederek Karaçi'ye yerleşti. Diyobendî âlimlerinin kurduğu Cem'iyyet-i Ulemâ-i İslâm Partisi'nin ilk başkanı Şebbîr Ahmed Osmânî ile birlikte anayasa çalışmalarına katıldı. 1951 yılında Dârülulûm-i Karaçi'yi kurdu ve hayatı boyunca burada dersler verdi. Yaşı ilerleyince yönetimi oğullarından Muhammed Refi' Osmânî ile Muhammed Takî Osmânî'ye bıraktı. 1976 tarihinde Karaçi'de vefat etti. Muhammed Şefî'in çoğunluğu Urduca olan 150 kadar eseri vardır.

ABDULFETTÂH EBÛ GUDDE

Halep'te doğdu (1917). Ezher'den mezun oldu (1948). Ardından bu üniversitenin Arap Dili ve Edebiyatı Fakültesi'nde ihtisas yaptı. Şam Üniversitesi'nde öğretim üyeliğine başladı (1961). Riyad Şerîat Fakültesi'ne geçti (1965). Suriye'de Baasçılar tarafından bir yıl hapsedildi (1966). Şerîat Fakültesi'nde on yıl süreyle profesör olarak hadis, hadis usulü ve fıkıh usulü dersleri okuttu. Riyad'da vefat etti (1997). Muhammed Zâhid el-Kevserî'nin öğrencisi, M. Emin Saraç Hoca'nın yakın arkadaşı idi. Hadis, hadis usûlü, akaid, tasavvuf, Arap dili ve edebiyatı, tarih, öğretim metotları gibi çok geniş yelpazede yetmişten fazla çalışması bulunmaktadır. Titiz ve derinlemesine inceleme yapması nedeniyle İslamî ilimler alanında büyük bir saygı kazanmıştır. Klasik kaynaklarda adeta gizli kalmış olan bilgileri ince bir işçilikle aydınlığa çıkarması kitaplarını herkesin müracaat etmek zorunda olduğu çalışmalar haline getirmiştir. *Mevzû Hadisler*, *Zamanın Kıymeti*, *Bir Eğitimci Olarak Hz. Muhammed ﷺ ve Öğretim Metotları*, *İlim Yolunda Sabır* ile yayına hazırladığı Abdurreşîd Nu'mânî'nin *İmam-ı A'zam Ebû Hanîfe'nin Hadis İlmindeki Yeri* Türkçeye çevrilen eserleri arasındadır.

Dr. SELAHATTİN YILDIRIM

1971 yılında Bingöl'ün Genç ilçesinde doğdu. 1983-1991 yılları arasında medrese eğitimi aldı. 1997 yılında imam olarak göreve başladı. 2010 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı Kayseri Yüksek İhtisas Eğitim Merkezi'nden mezun oldu. 2011 yılında Selçuk Üniversitesi'nde *İbnü'l-Kayserânî el-Makdisî ve Hadisçiliği* isimli tezle yüksek lisansını, 2016 yılında ise İnönü Üniversitesi'nde *İbn Dakîki'l-İd ve Ahkâm Hadislerini Şerh Etmedeki Metodu* isimli tezle doktorasını tamamladı. 2011 yılında İnönü Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Arap Dili ve Belagati Bölümünde okutman olarak göreve başladı. 2017 yılından itibaren İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Hadis bilim dalında Doktor Öğretim Üyesi olarak görev yapan Yıldırım, Arapça ve Farsça bilmektedir.

Dr. SERKAN DEMİR

1981'de Elazığ'da doğdu. 1999 yılında Elazığ İmam Hatip Lisesi'nden, 2003 yılında ise Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. Marmara Üniversite'sinde 2006 yılında *Hanefi Mezhebi Fıkıh Usûlü'nde Sünnet Anlayışı* isimli tezle yüksek lisansını, 2016 yılında ise *Rivayet Kitaplarında Esbâbü'l-Hadîs* isimli tezle doktorasını tamamladı. 2010 yılında İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde Hadis Bilim dalında araştırma görevliliğine başladı. 2017 yılından itibaren İnönü Üniversitesinde İlahiyat Fakültesi Hadis bilim dalında Doktor Öğretim Üyesi olarak görev yapmakta olan Demir, Arapça ve İngilizce bilmektedir.

İÇİNDEKİLER

MÜTERCİMLERİN SUNUŞU 9

TAKDİM 13

KİTABIN TELİF AMACI 17
KİTABIN ÖNEMİ VE NEŞRİNDE İZLEDİĞİM YÖNTEM 19
KIYAMET ALÂMETLERİ HAKKINDA 23
MÜELLİF'NİN HAYATI 26
İMAM KEŞMÎRÎ 27
BÜYÜK ÂLİMLERİN ONU ÖVEN BAZI SÖZLERİ 41
İMAM KEŞMÎRÎ'NİN ŞİİRLERİNDEN BİR BUKLE 42
İMAM KEŞMÎRÎ VE KİTAP TE'LİFİ 44
YAYINLANMIŞ ESERLERİ 46
YAZMA ESERLERİ 50

MUKADDİMETÜ
ET-TASRÎH Bİ-MÂ TEVÂTERA FÎ NÜZÛLİ'L-MESÎH 55
İsâ'nın (as) Nüzulü ile ilgili Hadisler Mütevatirdir. 64
Sözün Özü 68
Faydalı Bir Bilgi 76
Önemli Bir Fayda 78

ET-TASRÎH Bİ-MÂ TEVÂTERA FÎ NÜZÛLİ'L-MESÎH 81-199

MUHADDİSLERİN RİVAYET EDİP SIHHAT DURUMLARI İLE İLGİLİ HÜKÜM BEYAN ETMEDİKLERİ DİĞER HADİSLER 146

HZ. İSÂ'DAN SONRA MUK'AD İSİMLİ BİR KİŞİNİN HALİFE OLMASI 155

HZ. İSÂ'NIN VEFATI VE DEFNİ 160

SAHÂBE VE TÂBİÎN'DEN GELEN RİVAYETLER 178

EK HADİSLER 189

EK RİVAYETLER 196

DİZİN 201

MÜTERCİMLERİN SUNUŞU

İslam dünyasında nüzûl-i İsâ meselesi kimi zaman bir kurtarıcı beklentisiyle, kimi zaman hatm-i nübüvvetle kimi zaman ise kendisinin Hz. İsâ, ya da benzeri olduğunu iddia edenlerle ilişkili olarak gündeme gelmiştir. Özellikle XIX. yüzyılın sonlarından itibaren Mirza Gulâm Ahmed Kâdiyânî'nin etkisiyle Hint alt kıtasında çokça tartışılan bu konuda geniş bir literatür ortaya çıkmıştır. Önceleri yaşadığı yüzyılın müceddidi olduğunu ilan eden Gulâm Ahmed, ilerleyen zamanlarda kendisinin Hıristiyanların ve Müslümanların beklediği Mesîh ve Mehdî olduğunu söylemiştir. Gulâm Ahmed ayrıca Meryem oğlu İsâ'nın diğer peygamberler gibi tabii bir ölümle öldüğünü, hadislerde nüzûlü haber verilen İsâ'nın ise kendisi olduğunu iddia etmiştir. Bunun üzerine dönemin âlimleri ümmeti onun zararlarından korumak için pek çok eser telif etmişlerdir. Bu amaçla telif edilen önemli eserlerden birisi de tercümesini yaptığımız Enver Şah el-Keşmîrî'nin (ö. 1933) *et-Tasrîh bi-mâ tevâtera fî nüzûli'l-Mesîh* adlı eseridir. Keşmîrî'nin bu eseri ilk bakışta Hz. İsâ'nın nüzûlünü isbat için yazılmış gibi görünse de kitabın asıl yazılış amacı Gulâm Ahmed'in vasıfları ile hadislerde nüzûlü haber verilen İsâ'nın aleyhi's-selâm vasıflarının uyuşmadığını, bunun bir sonucu olarak da Gulâm'ın ne İsâ ne de iddia ettiği gibi onun bir benzeri olamayacağını ortaya koymaktır.

Hz. İsâ'nın nüzûlü meselesi hadis kitaplarında kıyametin büyük alametleri arasında sayılır. Konuyla ilgili tevatür

derecesine ulaşan rivayetlere göre göğe yükseltilmiş olan İsa ﷺ kıyametin kopmasından evvel yeniden yeryüzüne inerek Deccâl'i öldürecek ve Hz. Muhammed'in şeriatının uygulayıcısı olarak belli bir müddet yeryüzünde kalacaktır. Bunun yanında –sıhhat dereceleri farklı olmakla birlikte– Hz. İsa'nın nüzûlünden bahseden rivayetlerde –Muhammed Şefi'nin (ö. 1976) de bu kitapta farklı vesilelerle dillendirdiği gibi– onun yeniden dünyaya geleceği yerden, vefat edeceği yere kadar hemen her konuda bir şüpheye mahal bırakmayacak detaylı açıklamalar vardır. Nitekim tercümesini yaptığımız bu kitapta söz konusu rivayetlerin önemli bir kısmına yer verilmiştir.

Hz. İsâ'nın yeryüzüne yeniden geleceği dönemin Kıyamet'in yaklaştığı bir zamana denk gelmesinden dolayı bu kitapta kıyametin büyük alametlerine dair de pek çok rivayet vardır. Bu kapsamda Deccâl'in vasıfları, ne zaman geleceği, yeryüzünde ne kadar kalacağı ve sonunun nasıl olacağı ile Ye'cûc ve Me'cûc'un çıkması, yeryüzünde sebep olacakları karışıklıklar ve akıbetlerinin nasıl olacağı ile ilgili bazı rivayetlere ve açıklamalarına bu kitapta yer verilmiştir.

Şüphesiz bir eseri kıymetli kılan önemli unsurlardan birisi müellifinin o alandaki yetkinliğidir. Ancak o eserin sonraki nesillere aktarılmasında ve yaygınlaşmasında emeği olan kimseler ve katkıları da kimi zaman en az eserin müellifi kadar önemlidir. Bu açıdan bakıldığında Keşmîrî'nin *et-Tasrîh bi-mâ tevâtera fî nüzûli'l-Mesîh* adlı kitabına iki kıymetli âlimin büyük katkıları olmuştur. İlk olarak Muhammed Şefî' tarafından tertip ve düzeltmeler yapılarak yayınlanan bu eser Abdülfettâh Ebû Gudde (ö. 1997) tarafından tahkik edilip yeniden neşredilmiştir. Tahkik ettiği hemen her kitabın hacmini eklediği zengin notlarla birkaç katına çıkaran Ebû Gudde benzer bir çalışmayı *Tasrih* üzerine de yapmıştır. Nitekim elinizdeki tercümenin hemen her sayfasında Ebû Gudde'nin bu esere ne denli önemli bir katkı sunduğunu görmek mümkündür.

Tercümede Mektebetü matbuâti'l-İslâmiyye (Beyrut, 1992) tarafından yayınlanan nüsha esas alınmıştır. Eserdeki tüm dipnotlar metne bağlı kalınarak tercüme edilmiştir. Ancak bazı kelimelerin anlamlarına dair dipnotlardaki açıklamalar ana metindeki çeviriye yansıtıldığından ilgili dipnot ayrıca tercüme edilmemiştir. Ayrıca Ebû Gudde'nin kaynak gösterme yöntemine uyulmuş bu noktada harici bir ekleme yapılmamıştır.

Selahattin YILDIRIM
Serkan DEMİR
Kasım 2021